
IV. SPRAWOZDANIA I INFORMACJE

Uroczystość wręczenia księgi jubileuszowej Profesorowi Aleksandrowi Lichorowiczowi

21 października 2009 r. w Auli Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyła się uroczystość wręczenia księgi jubileuszowej Prof. dr. hab. Aleksandrowi Lichorowiczowi z okazji Jego siedemdziesiątych urodzin.

Uroczystość otworzył Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. dr. hab. Karol Musioł, który w bardzo serdecznym i ciepłym wystąpieniu przypomniał zasługi naukowe Profesora, a także wręczył Mu adres gratulacyjny. Następnie Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UJ, prof. dr. hab. Krystyna Chojnicka, przywitała licznie zgromadzonych gości: przedstawicieli świata nauki, praktyki, a także przyjaciół i uczniów

Profesora. Pani Dziekan podkreśliła zarówno związki Profesora z Uniwersytetem Jagiellońskim, Jego działalność naukową, jak również ujmującą osobowość i szerokie pozaprawnicze zainteresowania.

Laudację na cześć Profesora Aleksandra Lichorowicza wygłosiła Jego uczennica, dr hab. Elżbieta Kremer, prof. UJ. Przedstawiła biografię naukową Profesora i podkreśliła Jego liczne osiągnięcia oraz sukcesy naukowe zarówno w Polsce, jak poza granicami kraju. Wiele miejsca poświęciła osobie Profesora jako Mistrza, Nauczyciela i Wychowawcy.

Profesor Aleksander Lichorowicz urodził się 8 lipca 1939 r. w Krakowie w rodzinie prawniczej. Jest absolwentem znanego krakowskiego V LO im. A. Witkowskiego, gdzie w 1956 r. uzyskał świadectwo dojrzałości i w tym samym roku rozpoczął studia prawnicze na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Studia prawnicze ukończył w 1961 r. obroną pracy magisterskiej *Ochrona posiadania*, przygotowanej pod kierunkiem prof. dr. hab. J. Gwiadomorskiego.

1 listopada 1961 r. Profesor podjął pracę w Katedrze Prawa Rolnego UJ, a już w 1967 r. uzyskał stopień doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy *Akcja scalenia gruntów na ziemiach polskich – w rozwoju*, przygotowanej pod kierownictwem prof. dr. hab. S. Rittermana. W 1968 r. Profesor A. Lichorowicz rozpoczął długoletnią współpracę naukową z Zespołem Prawa Rolnego (później: Zespołem Ustroju i Prawa Rolnego) działającym w obrębie Instytutu Nauk Prawnych PAN w Warszawie. W ramach tej współpracy otwarł przewód habilitacyjny w Instytucie Nauk Prawnych PAN na podstawie rozprawy *Sytuacja prawna gospodarstw zaniedbanych w PRL*, a w 1972 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego z zakresu prawa rolnego.

Uchwałą Rady Państwa Profesor uzyskał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk prawnych w 1983 r., natomiast w 1991 r. powołany został na stanowisko profesora zwyczajnego na Wydziale Prawa i Administracji UJ.

W 1982 r. Profesor Aleksander Lichorowicz objął kierownictwo Zakładu Prawa Rolnego działającego w ramach Instytutu Prawa Cywilnego, a w 1983 r. – po rozwiązaniu Instytutu Prawa Cywilnego – kierownictwo samodzielnej Katedry Prawa Rolnego na Wydziale Prawa i Administracji UJ.

Jak podkreślono w laudacji, działalność naukowa Prof. dr. hab. Aleksandra Lichorowicza, jak również Jego dorobek naukowy, związane są przede wszystkim z prawem rolnym. Na dorobek ten składa się 240 publikacji naukowych, w tym 8 monografii i kilkadziesiąt publikacji obcojęzycznych. Pierwsze monografie (*Instytucja scalenia gruntów w Polsce – w rozwoju*, 1967; *Sytuacja prawna gospodarstw zaniedbanych w PRL*, 1971; *Umowa międzysektorowej kooperacji produkcyjnej w rolnictwie*, 1979; *Zmiana generacji w gospodarstwach rolnych*, we współautorstwie z A. Kosteckim i M. Błażejczykiem, 1979) poświęcone były istotnym wówczas zagadnieniom z zakresu polskiego prawa rolnego. Każda z nich opracowana została nie tylko na podstawie szczegółowych rozważań dogmatycznych, lecz także przy szerokim zastosowaniu metody historycznej, co sprawiło, że mimo upływu czasu, zachowały one swój walor poznawczy.

W kolejnych monografiach Profesor, jako pierwszy autor w Polsce, podjął problematykę prawnoporównawczą dotyczącą fundamentalnych zagadnień prawa, które stały się przedmiotem opracowań książkowych: *Dzierżawa gruntów rolnych w ustawodawstwie krajów Europy zachodniej* (1986), *Szczególne zasady dziedziczenia gospodarstw rolnych w ustawodawstwie krajów zachodnioeuropejskich* (1992), *Status prawny gospodarstw rodzinnych w ustawodawstwie krajów Europy Zachodniej* (2000). Każda z tych monografii oparta jest na umiejętnie wykorzystanej metodzie prawnoporównawczej, w stosowaniu której Profesor należy do niekwestionowanych autorytetów wśród dogmatyków prawa. Badania prawnoporównawcze były również podstawą wielu rozpraw i artykułów dotyczących problematyki różnych form prawnych obrotu *inter vivos* nieruchomościami rolnymi w porządkach prawnych krajów Europy Zachodniej. Zarówno dzięki Jego monograficznym opracowaniom, które weszły do kanonu polskiej doktryny prawa rolnego, jak również pozostałym rozprawom i artykułom, dyskusja tocząca się w Polsce nad nowym kształtem rozwiązań prawnych została merytorycznie wzbogacona o wiedzę dotyczącą legislacji, a także o dorobek doktryny i doświadczenia państw Europy Zachodniej, a Jej Autor zyskał uznanie jako największy autorytet w zakresie znajomości doktryny i ustawodawstwa rolnego tych państw.

Nowym kierunkiem, który pojawił się w działalności badawczej i dorobku naukowym Profesora, stało się ustawodawstwo rolne Unii Europejskiej. W 1992 r. został On powołany do grona stałych ekspertów Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej. Najbardziej znaczącym efektem badań Prof. A. Lichorowicza w dziedzinie ustawodawstwa europejskiego jest monografia *Problematyka struktur agrarnych w ustawodawstwie Wspólnoty Europejskiej* (1996). Poznanie europejskiego ustawodawstwa strukturalnego, funkcjonującego w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, było szczególnie istotne, zważywszy że Polska nie była wówczas członkiem Unii Europejskiej, a tym samym nie miała żadnych doświadczeń w odniesieniu do funkcjonowania ustawodawstwa europejskiego, w którym ustawodawstwo rolne zajmuje znaczącą pozycję.

Zarówno opracowania monograficzne, liczne publikacje obcojęzyczne w renomowanych czasopismach i wydawnictwach, a także wszystkie pozostałe opracowania są potwierdzeniem i wyrazem wybitnych osiągnięć naukowych Prof. dr. hab. Aleksandra Lichorowicza. Podkreślić należy, że o dorobku naukowym Profesora świadczy nie tylko Jego uznany i niekwestionowany autorytet w polskim środowisku naukowym, ale również pozycja, jaką uzyskał wśród prawników agrarystów w krajach Europy Zachodniej. Wyrazem tego uznania są liczne wizyty Prof. dr. hab. A. Lichorowicza w renomowanych europejskich ośrodkach naukowych, takich jak: Rzym, Florencja, Getynga, Paryż, Nantes czy Bordeaux, gdzie prowadził badania prawnoporównawcze, a także członkostwo w wielu zagranicznych stowarzyszeniach naukowych. Prof. dr. hab. A. Lichorowicz jest od 1983 r. członkiem Comité Européen de Droit Rural (CEDR), od 1989 r. – członkiem włoskiego Istituto di Diritto Agrario Internazionale e Comparato we Florencji (IDAIC), od 1988 r. jako członek założyciel wchodzi w skład Unione

Mundiale di Agraristi Universitari (UMAU), a od 1989 r. jest członkiem Sociedad Ibero-Americana de Derecho Agrario. Prof. dr hab. A. Lichorowicz jest również członkiem założycielem i przewodniczącym powstałego w 1997 r. Stowarzyszenia Polskich Prawników Agrarystów, a także członkiem Komisji Prawniczej Polskiej Akademii Umiejętności i członkiem Komisji Prawniczej Polskiej Akademii Nauk.

Inną formą aktywności naukowej Prof. dr hab. A. Lichorowicza jest wieloletnie członkostwo i udział w pracach Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów; funkcję tę pełni do chwili obecnej. Wyrazem tej formy aktywności były raporty o stanie ustawodawstwa rolnego, a także kilkadziesiąt opinii o projektach ustaw.

O uznaniu osiągnięć naukowych Prof. dr hab. A. Lichorowicza świadczą liczne nagrody: w 1973 r. nagroda III stopnia Ministra Nauki, Techniki i Szkolnictwa Wyższego, w 1979 r. nagroda II stopnia Ministra Edukacji Narodowej, w 1987 r. nagroda II stopnia Ministra Edukacji Narodowej, w 2000 r. nagroda I stopnia Ministra Edukacji Narodowej, a także przyznana w 2009 r. nagroda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za całokształt dorobku naukowego. Profesor Aleksander Lichorowicz został również uhonorowany licznymi medalami i dyplomami, np. honorowym medalem Uniwersytetu w Ferrarze (1991), honorowym medalem Uniwersytetu w Poitiers (1993), Brązowym Medalem przyznany przez Comité Européen de Droit Rural (1995), a w 2009 r. – Srebrnym Medalem.

Jak podkreślono w laudacji, przedstawiając dokonania i sylwetkę Profesora Aleksandra Lichorowicza nie można się ograniczyć tylko do sfery prawniczej, trudno bowiem nie wspomnieć o innych zainteresowaniach Jubilata, które ukazują Jego ciekawą i bogatą osobowość. Profesor Aleksander Lichorowicz to przede wszystkim wybitny koneser historii sztuki i miłośnik muzyki klasycznej. Ponadto Profesor Aleksander Lichorowicz znany jest jako zapalony podróżnik, który w swym życiu dotarł do niemal wszystkich ciekawych miejsc na świecie. Szczególną pasją Pana Profesora są górskie wędrówki w Tatrach. Te szerokie zainteresowania sprawiają, że Profesor Lichorowicz jest nie tylko wybitnym naukowcem, prawnikiem, ale osobą o niezwykle ciekawych i wielorakich zainteresowaniach, z których tak wiele osób mogło i może czerpać.

W końcowej części laudacji E. Kremer, zwracając się do Dostojnego Jubilata, powiedziała: „Wielce Szanowny Panie Profesorze dzisiejsza uroczystość związana z pańskim Jubileuszem nie jest pożegnaniem, ale wyrazem uznania, szacunku i wdzięczności, jakimi Pana Profesora darzymy. Stąd też ze wzruszeniem i wdzięcznością chcemy dziś podziękować:

- za wielki wkład w rozwój polskiego i europejskiego prawa rolnego,
- za wychowanie wielu pokoleń studentów,
- za działalność na rzecz dobrej legislacji,
- za prawość, godność i honor,
- za życzliwość i wyrozumiałość dla nas, pracowników Katedry,
- za kształtowanie naszej wrażliwości na piękno,
- za zaufanie, jakim obdarzył nas Pan Profesor, i za szczerą radość z naszych sukcesów.

Tę naszą akademicką uroczystością honorujemy wybitnego Profesora, Naukowca, Wychowawcę kilku pokoleń młodzieży studenckiej i adeptów nauki, a przede wszystkim mądrego, dobrego szlachetnego Człowieka posiadającego jasne etyczne zasady, szerokie zainteresowania i wielką kulturę osobistą. Czynimy to ze świadomością, że Pan profesor Aleksander Lichorowicz, całą swoją działalnością naukową i akademicką zasłużył się wielce dla kraju, a przede wszystkim dla własnej Alma Mater Jagiellonica. Po stokroć dziękujemy Panie Profesorze i życzymy Panu dalszych wspaniałych jubileuszy”.

Następnie głos zabrał prof. dr hab. Bogusław Banaszak, przewodniczący Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów, który odczytał adresowany do Jubilata list gratulacyjny od premiera Donalda Tuska. W swoim wystąpieniu prof. dr hab. B. Banaszak przedstawił także działalność Profesora Aleksandra Lichorowicza jako wieloletniego członka Rady Legislacyjnej.

W imieniu przedstawicieli polskich prawników agrarystów głos zabrali prof. dr hab. Alina Jurcewicz z Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk oraz prof. dr hab. Stanisław Prutis z Uniwersytetu w Białymstoku. W swych wystąpieniach mówcy podkreślali zwłaszcza ogromny dorobek naukowy Profesora, zasługujący na szczególne uznanie. Nadto prof. dr hab. Alina Jurcewicz nawiązała do okresu współpracy Profesora z Zespołem Prawa Rolnego Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, a prof. dr hab. Stanisław Prutis wspominał o podróźniczej pasji Profesora.

Prof. Wolfgang Winkler z Uniwersytetu w Getyndze nawiązał z kolei do kontaktów i pobyków naukowych Profesora w Getyndze, a przede wszystkim z szacunkiem i podziwem odniósł się do Jego osiągnięć naukowych.

Następnie dr hab. Zygmunt Truskiewicz dokonał prezentacji książki jubileuszowej dedykowanej Prof. dr hab. Aleksandrowi Lichorowiczowi, zatytułowanej *Rozprawy i studia*, wydanej przez Wydawnictwo UJ. Oprócz biografii naukowej Prof. A. Lichorowicza i pełnego spisu publikacji Jubilata, w księdze zamieszczono 26 rozpraw, w tym rozprawę ś.p. prof. Andrzeja Stelmachowskiego. Są to rozprawy z różnych dziedzin. W księdze znajdują się bowiem prace z dziedziny filozofii, historii sztuki, historii Kościoła katolickiego, a w dziedzinie prawa – nie tylko studia z zakresu prawa rolnego polskiego i obcego, lecz także polityki prawa, bioetyki prawniczej, prawa konstytucyjnego, prawa międzynarodowego prywatnego i prawa cywilnego. Wśród wymienionych prac są także rozprawy napisane przez autorów z uniwersytetów zagranicznych. Księgę jubileuszową wręczyli Profesorowi Jego uczniowie, E. Kremer i Z. Truskiewicz.

Następnie głos zabrał sam Dostojny Jubilat, dzieląc się z zebranymi wspomnieniami i refleksjami, w tym także dotyczącymi rozwoju i znaczenia prawa rolnego na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat.

Po uroczystości Pani Dziekan Wydziału Prawa i Administracji zaprosiła gości na poczęstunek do Stuba Communis, w czasie którego składano Jubilatowi dalsze gratulacje i życzenia.

ELŻBIETA KREMER, ZYGMUNT TRUSKIEWICZ

